

УКРАЇНСЬКА ДЕКОРАТИВНА МАЙСТЕРНІСТЬ В ЕСТЕТИЧНИХ ПРАКТИКАХ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ

Алла Гоцалюк

Київський національний університет культури і мистецтв

Анотація

Мета статті — визначити особливості української декоративної майстерності в естетичних практиках сучасного дизайну. Зокрема, вплив на практику дизайну інноваційних технологій. *Методологія*. У статті, поряд із загальнонауковими методами (аналіз, синтез, узагальнення), використано системний аналіз, що дає можливість цілісно охарактеризувати процеси трансформації української декоративної майстерності в естетичних практиках сучасного дизайну. *Результати*. Досліджено, що реалізації художньо-естетичних потреб українців успішно сприяє діяльність дизайнерів на ниві декоративно-прикладної майстерності, яка заглиблена в народно-етнографічні джерела. Важливими рисами сучасного декоративного вжиткового мистецтва є простота та мобільність, оптимальність використання простору й водночас створення затишку. Зроблено висновок, що дизайн — це багатовекторна людська діяльність, яка спрямована на створення, впорядкування життя людини за власним смаком, модою, баченням, що піддаються зовнішнім впливам. Неотрадиціоналізм вплинув на естетичні практики сучасного дизайну, які втілюються завдяки різноманіттю художніх стилів та напрямів за умов застосування новітніх технологій та матеріалів. Етнокультурна еволюція в дизайні інтер'єру й побутових речей вплинула на формування художніх стилів, рухів та є суголосною з процесами інновацій у технологічній сфері. Сучасному декоративному вжитковому мистецтву притаманне поєднання сучасних інноваційних тенденцій із традиційними підходами. *Наукова новизна* — вперше досліджена проблематика впливу інновацій на розвиток дизайнерських практик.

Ключові слова: декоративна майстерність; дизайн; самобутність нації; стиль; інноваційний поступ; етнокультурна еволюція; неотрадиціоналізм

Для цитування

Гоцалюк, А. (2022). Українська декоративна майстерність в естетичних практиках сучасного дизайну. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*, 46, 228-235. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.46.2022.258800>

ВСТУП

Тенденції в дизайні одягу, інтер'єру та побутових речей змінюються в сучасному світі значно швидше, ніж раніше. Дизайн декоративно-прикладної продукції позначений широким діапазоном технологій і матеріалів, стилів і напрямів. Процес їхньої поступової еволюції є закономірним у контексті з новітніми технологічними процесами та намаганням подолати протиріччя предметно-просторового середовища між прагненням його уніфікувати та його індивідуалізацією зі збереженням тенденційності неотрадиціоналізму.

Сучасний світ пропонує якнайсприятливіші умови для вільного синтезу й плідної трансформації соціокультурних систем. Продукування нового, творчого, яскравого, не схожого у своїй концептуальній глибині стало визначальною рисою сьогодення та набуло практичного втілення в окремих видах професійної діяльності. Цінність культурного оновлення для певного історичного проміжку часу полягає в перевазі новаторського над традиційним. Водночас сучасність формується під впливом, насамперед, явищ духовного порядку, феноменів нематеріального характеру. Проте для постмодерної психології межа, різниця між новими та старими традиціями перетворюється

ся на абсолютизовану, не залежну від зміни низки онтологічних концептів, що позначають традиції та інновації. У ситуації радикального плюралізму втрачається розуміння міри культури, проте загалом втрачається почуття міфу. Із виникненням і утвердженням у середовищі культури «позамистецьких» феноменів оновлюється рефлексійність культурного простору ХХІ ст. Підтримуючи сталість механізмів суспільного регулювання, надбання культури народу виконують важливу функцію трансформації елементів, із яких складається культурна спадщина. Це формує тяглість цінностей, які передаються від покоління до покоління й залишаються незмінними протягом довгого часу. Українська декоративна майстерність є також тим виразником, що формує самобутність нашої нації. Найкращі прояви такої майстерності спостерігаємо в дизайні інтер'єрів будинків, посуду, одягу тощо. Інноваційний поступ кваліфікується як явище небезпечне. Особлива його небезпечність виявляється в трансформації вжиткового декоративного простору українців. Зручність сучасних інноваційних технологічних рішень віддаляє від традиційного спадкового укладу та швидко впливає на людину, створюючи нові цінності та формуючи людину як особистість, відірвану від традицій. Така особистість основними цінностями для себе вважає зручність, технологічність, мобільність простору та операбельність. Однак важливим у дизайні залишається поєднання минулого та новаторського, що вказує на нові форми декоративної майстерності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання декоративного вжиткового мистецтва вивчали у своїх працях О. О. Бабенко, Т. В. Батієвська, Н. М. Дігтяр, О. М. Кушніренко, Ю. А. Мохірева, Т. В. Саєнко та А. Є. Чернощоків (Чернощоків та ін., 2019), Є. П. Гула (2020), С. О. Захарова (2010), І. В. Савчук та А. В. Кашуба (2007), Н. О. Левченко (2000), Л. В. Оршанський (2008), В. В. Осадчий (2017), І. С. Рижова (2005), А. Ю. Цина (2020) та ін. Однак, окремі проблеми впливу інновацій на розвиток дизайнерських практик залишаються дискусійними та потребують глибоких професійних досліджень, оскільки пов'язані з технологічним розвитком людства.

Мета статті — визначити особливості української декоративної майстерності в естетичних практиках сучасного дизайну. Дослідити вплив на практику дизайну інноваційних технологій, порівнюючи традиції та інновації в сучасному світі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Результатом дизайнерської діяльності є виникнення дизайну як соціального феномену, що являє собою проектування предметного світу, розробки зразків раціональної побудови предметного середовища, що відповідає складному функціонуванню сучасного суспільства (Рижова, 2005, с. 167). В. В. Осадчий (2017) зазначає, що: «Дизайн є засобом поєднання потреби людини в будь-чому через культуру людства. Таким чином, культурна спадщина, традиції, обряди, звичаї, релігія, особливості природного навколишнього середовища тощо обумовлюють форму та зміст побудови людиною власного штучного навколишнього середовища» (с. 39).

Варто сказати, що на думку С. О. Захарової (2010): «Роль сучасного дизайну полягає в тому, щоб здійснювати масову культурно-естетичну комунікацію, формуючи через об'єкти дизайнерської діяльності певний тип художнього смаку споживача» (с. 39).

Дизайн багатовекторний та багатоплановий, він поєднав велику кількість видів людської діяльності, створивши різноманітні стилі, форми та смисли. Характеризуючи дизайн інтер'єру, В. В. Краснікова (2018) зазначає:

Дизайн — це надзвичайно багатогранне поняття, що засноване на польоті творчої думки, пошуку нових форм і художніх образів. Поряд із загальноновизнаними стилями існує поняття етностилу, властиве тому чи іншому етносу: китайський заснований на законах філософії Феншуй, філософії єдності людини з природою; африканський — витканий із енергії і яскравих фарб; італійський, що дивує вишуканістю та витонченістю. Але у всіх випадках, будь-який дизайн приміщення — це своя окрема філософія життя. (с. 39)

Описуючи проблематику сучасного графічного дизайну, Є. П. Гула (2020) зазначає: «За сучасних умов графічний дизайн об'єднує всі компоненти візуального середовища. Відповідно до естетичних, функціональних і соціокультурних завдань, графічний дизайн являє собою особливий вид соціально-інформаційної та художньо образотворчої діяльності» (с. 30).

Отже, дизайн — це багатовекторна людська діяльність, спрямована на створення, упорядкування життя людини за власним смаком, модою, баченням, що піддаються зовнішнім впливам.

Вивчення сучасних характеристик етнічного дизайну є актуальним з огляду на глобалізаційні

тенденції в Україні. Об'єкт етнодизайну становить поєднання сучасних художніх технологій та етнокультурних традицій регіону (Поліха, 2014, с. 287). Як слушно зазначає Т. Кара-Васильєва (2020): «Творчою лабораторією пошуків у галузі дизайну як комплексного формування предметного середовища та одягу стали осередки народного мистецтва, де плідно співпрацювали професійні художники і майстри народного мистецтва» (с. 27). Першочерговим завданням української графіки та дизайну — знайти творчі прийоми, які можуть сприяти презентації нашого традиційного мистецтва за кордоном. Це сприятиме творчому переосмисленню етнографічного матеріалу в «... людиновідповідний, ліричний, дотепний, часом жартівливий та й у цілому художньо насичений дизайн» (Даниленко, 2003, с. 130). Водночас розвиток техніки привів до становлення комп'ютерної графіки та дизайну. Наразі комп'ютерна графіка являє собою не лише різновид проектної графіки, але й повною мірою використовується дизайнером як механізм, що забезпечує його повноцінну роботу (Гула, 2020, с. 30).

Сучасному декоративно-прикладному мистецтву внутрішньо притаманне новаторське формотворення й поширення творчої індивідуалізації. Процес збереження традицій у сучасному українському декоративно-прикладному мистецтві полягає в органічному поєднанні новаторського формотворення й використанні найсучасніших технологій із вічно живими казково-міфологічними мотивами й уявленнями східних слов'ян про космос та рідну природу, які сповнені глибоким сакральним змістом, на жаль, нині вже втраченим (Гоцалюк, 2018, с. 14). Як слушно зазначила Н. О. Левченко (2000): «Формування принципів авангарду, полікультуралізм у просторі постмодерної неотрадиціоналістичної парадигми змінює онтологічний підхід до трактування особистих досягнень художнього плану, чуттєвих зсувів, морального аспекту буття» (с. 1). Твори декоративно-ужиткового мистецтва задовольняють як матеріальні, так і духовні потреби людини; не тільки відображають, а й перетворюють за законами краси специфічною художньою мовою навколишню дійсність. Унікальність, самобутність народного мистецтва робить його привабливим як естетично, тай і морально. Вивчаючи прийоми розпису, ткацтва, кераміки тощо, сучасний молодий митець досягає як національне розуміння краси, так і загальнолюдські принципи «прекрасного» (Чорношочков та ін., 2019, с. 266-267).

Декоративно-прикладне мистецтво стало тим індикатором економічної та промислової політики держави, за яким світ визначає рівень нашого

розвитку чи стагнації, оскільки за організаційними процесами стоять твори, тобто реальні вироби, що позиціонують нас як націю (Гоцалюк, 2020, с. 170).

Водночас слід підкреслити, що традиції як метод і спосіб суспільної регуляції залишаються незмінними тільки у відносно простих і відокремлених спільнотах, де сфери матеріального й духовного практично невіддільні. Справді, у таких спільнотах посилення на те, що «так робили наші предки» спрацьовує як оптимальний аргумент на захист традицій. Традиція, що є механізмом передачі культурних надбань між поколіннями в часі та просторі, забезпечує поступову дифузію, щось на зразок соціального та географічного перерозподілу певних елементів культури. Водночас різні прошарки суспільства можуть виступати як джерелами традицій, так і їхніми споживачами — реципієнтами. Це питання досить детально вивчене соціальною антропологією, зокрема в тому, що стосується акультураційних механізмів, процесів і засобів.

Декоративно-ужиткове мистецтво як вид художньої діяльності кожної історичної епохи відповідало загальній спрямованості інших видів мистецтва; його художні стилі змінювалися разом зі стилями архітектури, живописи, скульптури та ін. У Західній Європі воно особливо актуалізувалося в епоху Відродження, у часи готики та бароко. У XIX ст. тенденції еkleктизму, властиві художній культурі, проявилися й у декоративно-прикладному мистецтві. У другій половині цього століття, паралельно з існуванням виробів народної творчості, виготовлення предметів декоративно-прикладного спрямування переходить на промислову основу, й відтак утворюється галузь художньої промисловості (Златанов, 2019). Більш за все естетичний смак зберігся в народному декоративно-ужитковому мистецтві, в наявних на сьогодні художніх промислах прослідковуються традиції народних умільців багатьох поколінь (Савчук & Кашуба, 2007, с. 20).

Загалом, декоративно-ужиткове мистецтво може бути розглянуто в двох значеннях: або як вид художньо-трудої діяльності з виготовлення і художнього оздоблення ручним чи частково машинним способом побутових речей, що мають не лише утилітарне, а й, передусім, естетичне призначення, слугують і для практичних цілей, і для прикрашання життя людей; або як результат творчої праці людини, втілений у довершеному художньому творі (Оршанський, 2008, с. 98). Однак, якщо мова йде про предмети декоративно-ужиткового мистецтва, то в процесі експертизи, визначаючи виробничий, художньо-естетичний,

функціональний аспект, чільне місце займає історична складова (походження, унікальність, періодизація та інше), яка системно окреслює значення пам'ятки для історико-культурного розвитку країни.

Процес збереження традицій у сучасному українському декоративно-ужитковому мистецтві вбачається в органічному поєднанні новаторського формотворення й використанні найсучасніших технологій із вічно живими казково-міфологічними мотивами й уявленнями східних слов'ян про космос та рідну природу, які сповнені глибоким сакральним змістом (Гоцалюк, 2016, с. 1). Спілкування з народною культурою й декоративно-ужитковим мистецтвом, як одним із значних її проявів, допомагають молодій людині формувати свій внутрішній світ, переборюючи духовний вакуум, що супроводжує зміну соціальних формацій» (Чорношоков та ін., 2019, с. 268).

Декоративне ужиткове мистецтво безпосередньо входить у сферу матеріальної і духовної культури народу. Щодо цього становлять інтерес думки дослідників про аспекти умовного розмежування матеріальної і духовної культури; спеціальне виділення художньої культури, оскільки в ній відбувається процес злиття матеріальної форми і духовного змісту. Килими, кераміка, одяг, тканини, вишивка і т. ін. є результатом як духовної, так і практичної діяльності людей. Народне декоративно-ужиткове мистецтво характеризується такими рисами як декоративність, конструктивність та орнаментальність; має різнотипну структуру і включає спадщину багатьох поколінь ремісників. Природно, що кращі зразки їхньої роботи стали свідченням витонченості народного смаку (Калашник, 2001, с. 93).

Сучасні художники з професійної декоративної майстерності в найрізноманітніших мистецьких жанрах і техніках використовують широкий спектр матеріалів в контексті сюжетного, образно-пластичного композиційного рішення. Послугуючись однаковими символами, індивідуально кожен митець надає їм своє, нерідко неспоріднене, смислове значення. Це робить символіку декоративного мистецтва доволі строкатою та суперечливою.

Популярність українського народного мистецтва і професійного декоративно-прикладного мистецтва в нашій країні та за її межами є по суті визнанням його здобутків. У предковичних образах цього мистецтва, його зручних для побуту формах і динамічних мотивах орнаменту сконцентровано символіку рідної природи, складні перипетії історичної долі, доброта й щедрість душі української людини. На думку А. Ю. Цини (2020): «Декора-

тивно-ужиткове мистецтво несе в собі й виражає ідеал емоційно й інтелектуально насиченого повсякденного людського життя. Розкриваючи образи сучасності в найузагальненіших формах, що піднімаються до значення знаку, символу, воно відображає соціальну дійсність, її ідейний і моральний зміст» (с. 155).

Варто виокремити ще одну ознаку, притаманну сучасній культурі. Це саморегулювання, зокрема й у дизайнерських проєктах, та самоорганізація автора. «Саморегулювання ... добровільне здійснення заходів суб'єктами з метою організації та впорядкування суспільних відносин у певній сфері...» (Гончаренко, 2016, с. 29). Кожен народ упродовж своєї історії накопичує ідеї, традиції, які передає в спадок наступним поколінням. Тривалий час він формує базову структуру уявлень про світ, що відображаються, передусім, у міфології. Саме така структура є органічним поєднанням історичної правди й вигадки, на яких базується розуміння мистецтва і літератури, етнонаціональна їх своєрідність. Сутність дизайнерської діяльності зводиться до способу відтворення соціальних процесів, самореалізації людини, її зв'язків з навколишнім світом (Рижова, 2005, с. 167).

Глобалізація породжує неоднозначні процеси: підштовхує українське мистецтво та мистецтво інших європейських країн до національної ідентифікації, спрямовує до пошуків архетипів своєї культури, повертає до національної культурної спадщини. Безумовно, символи давнього світу, епохи середніх віків, романтизму, символізму мали відмінності, бо кожна епоха творила своє уявлення про таку складну форму освоєння світу. Слід зазначити, що культурний космополітизм нищить національну індивідуальність. Різні інтерпретації — це найважливіший інструментарій моделювання образів дійсності, справжній «інвентар» культури людства, який допомагає уявити те, що недоступне реальному відображенню.

Етнодизайн існував завжди, адже творча діяльність народних майстрів та професійних художників має в собі національні риси. Тому нині існує стійка зацікавленість тими видами прикладного мистецтва, які спрямовані на створення досконалих естетичних практичних об'єктів матеріального середовища. Значною мірою ця зацікавленість стосується дизайну, об'єкти якого включають в себе сукупність естетичних, функціональних, ергономічних технологічних властивостей.

Збереження традиційних підходів до декоративно-прикладної майстерності є важливим питанням удосконалення, збагачення новими ідеями, ціннісного зростання у художньо-культурному

та практичному вимірах. Культурна спадщина декоративно-прикладного мистецтва базується на українських національних традиціях, які передаються з покоління в покоління, збагачуючись змістовно і духовно (Гоцалюк, 2018, с. 11). Також слід звернути увагу на влучні вислови Р. Д. Михайлової та Ю. О. Плисюк (2019): «Звернення до художньої та матеріальної культури України як основи стилізації етнодизайну в інтер'єрі є основою національної ідентичності в сучасній архітектурі та архітектурному середовищі, своєрідною гарантією збереження її етнокультурної самобутності як основи національної ідентичності в сучасній архітектурі та архітектурному середовищі» (с. 58).

Важливими рисами сучасного декоративного ужиткового мистецтва є простота та мобільність, оптимальність використання простору і водночас створення затишку. Так, В. О. Тімохін, Н. М. Шейбек та Т. В. Малік (2010) вказують: «Перспективні розробки з дизайнерського та архітектурного проектування тяжіють до створення мобільного предметно-просторового середовища, відповідного до змін в реальному побуті людини» (с. 132).

Протягом останніх десятиліть традиційне прикладне мистецтво перебувало в кризовому стані. На нашу думку, становлення етнодизайну як нової поліфункціональної галузі гуманітарної теорії і практики потребує передачі молодим художникам знань, навичок, вироблених цілими поколіннями народних майстрів; вимагає кваліфікованої підготовки у вищих мистецьких навчальних закладів із застосуванням новітніх освітньо-виховних методик і технологій. На думку А. Ю. Цини (2020): «...в декоративному ужитковому мистецтві виявляються загальні закономірності естетичних відносин, що притаманні мистецтву. Вони стосуються не так проблем правдивості й народності художніх образів, виразності властивостей матеріалу й композиції, як проблем краси» (с. 157). Така динаміка бачення, різноманітність втілення пов'язана із творчою індивідуалізацією митця, його самобутністю та саморегуляцією.

ВИСНОВКИ

Дизайн — це багатовекторна людська діяльність, яка спрямована на створення, упорядкування життя людини за власним смаком, модою, баченням, що піддаються зовнішнім впливам.

Бачення неотрадиціоналізму позначилися в естетичних практиках сучасного дизайну, які втілюються завдяки різноманіттю художніх стилів та напрямів, у яких застосовуються новітні технології та матеріали. Етнокультурна еволюція

в дизайні інтер'єру й побутових речей вплинула на формування художніх стилів, рухів та є суголосною з процесами інновацій в технологічній сфері. Сучасному декоративному ужитковому мистецтву притаманне поєднання сучасних інноваційних тенденцій із традиційними підходами.

Реалізації художньо-естетичних потреб українців успішно сприяє діяльність дизайнерів на ниві декоративно-прикладної майстерності, яка заглиблена в народно-етнографічні джерела.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Гончаренко, О. М. (2016). Конституційні засади саморегулювання господарської діяльності. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*, 1, 28-36.
- Гоцалюк, А. А. (2016). *Соціально-філософські аспекти неотрадиціоналізму в Україні* [Автореферат дисертації доктора філософських наук, Міжрегіональна академія управління персоналом].
- Гоцалюк, А. А. (2018). Збереження традицій у сучасному українському декоративно-прикладному мистецтві. *Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство*, 2(11), 9-14.
- Гоцалюк, А. А. (2020). Етнодизайн у декоративно-прикладному мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століття. *Українознавство*, 1(74), 169-179.
- Гула, Є. П. (2020). Сучасний графічний дизайн: специфіка інтегральної природи творчості. *Art and Design*, 3, 25–33.
- Даниленко, В. Я. (2003). *Дизайн*. Харківська державна академія дизайну і мистецтв.
- Захарова, С. О. (2010). Дизайн як культурний феномен: теоретико-методологічний аналіз. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*, 42, 80-88.
- Златанов, З. (2019, 24–25 жовтня). Історія розвитку декоративно-ужиткового мистецтва в Україні. В *Наукова атрибуція творів мистецтва, експертиза та оцінка культурних цінностей*, Матеріали науково-практичної конференції (с. 43-47), Київ, Україна. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв.
- Калашник, Н. Г. (2001). *Естетичні смаки: їх витоки і формування*. Просвіта.
- Кара-Васильєва, Т. (2020). Дизайн-проекти митців авангарду в галузі художнього текстилю і моделювання одягу. В *Актуальні проблеми сучасного дизайну*, Міжнародна науково-практична конференція (с. 27-29), Київ, Україна. Київський національний університет технологій та дизайну. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15988/1/APSD2020_V1_P027-029.pdf

- Краснікова, В. В. (2018). Поняття, історія і стилі дизайну інтер'єру. *Молодий вчений*, 12(1), 22-26.
- Левченко, Н. О. (2000). *Образні трансформації в художній культурі ХХ століття: естетичний аналіз* [Дисертація кандидата філософських наук, Київський державний університет технологій та дизайну].
- Михайлова, Р. Д., & Плисюк, Ю. О. (2019). Українські етнічні елементи в дизайні сучасного готельного інтер'єру: вигоди та особливості. *Art and Design*, 4(08), 58-67. <http://dx.doi.org/10.30857/2617-0272.2019.4.5>
- Оршанський, Л. В. (2008). *Традиційний український орнамент: методика навчання*. РВВ ДДПУ ім. Івана Франка.
- Осадчий, В. В. (2017). Фактори впливу на розвиток дизайну як науки. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія»*, 1(13), 38-44.
- Поліха, Л. Я. (2014). Сучасні підходи до визначення терміна "стиль" у дизайні періодичних видань. *Наукові записки Інституту журналістики*, 56, 285-288.
- Рижова, І. С. (2005). Дизайнерська діяльність: сутність, структура, механізм, спрямованість. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*, 22, 156-169.
- Савчук, І. В., & Кашуба, А. В. (2007). Декоративно-ужиткове мистецтво як чинник формування естетичних смаків сучасної молоді. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*, 8, 19-25.
- Тімохін, В. О., Шебек, Н. М., Малік, Т. В., Житкова, Н. Ю., Шемседінов, Г. І., Чудутова, О. П., Мироненко, В. П., Бавикін, Є. М., Щурова, В. А., Супрунович, Ю. О., Третяк, Ю. В., & Іванченко, О. В. (2010). *Основи дизайну архітектурного середовища*. КНУБА.
- Цина, А. Ю. (2020, 1–2 жовтня). Декоративно-ужиткове мистецтво як символічний світ народної творчості. В Л. В. Оршанський & Н. І. Кузан (Ред.), *Народне мистецтво Бойківщини: історія та сучасність*, Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (с. 152-158), Дрогобич, Україна. РВВ ДДПУ ім. Івана Франка.
- Чорнощоків, А. Є., Бабенко, О. О., Батієвська, Т. В., Дігтяр, Н. М., Кушніренко, О. М., Мохірева, Ю. А., & Саєнко, Т. В. (2019). *Українське декоративно-ужиткове мистецтво*. Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка.

REFERENCES

- Chornoshchokov, A. Ye., Babenko, O. O., Batiievskaya, T. V., Dihtiar, N. M., Kushnirenko, O. M., Mokhirieva, Yu. A., & Saienko, T. V. (2019). *Ukrainske dekorativno-uzhytkove mystetstvo* [Ukrainian decorative and applied art]. Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University [in Ukrainian].
- Danylenko, V. Ya. (2003). *Dyzain* [Design]. Kharkiv State Academy of Design and Arts [in Ukrainian].
- Honcharenko, O. M. (2016). *Konstytutsiini zasady samorehulivannia hospodarskoi diialnosti* [Constitutional principles of self-regulation of economic activity]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo* [Foreign trade: economics, finance, law], 1, 28-36 [in Ukrainian].
- Hotsaliuk, A. A. (2016). *Sotsialno-filosofski aspekty neotradytsionalizmu v Ukraini* [Socio-philosophical aspects of neo-traditionalism in Ukraine] [Abstract of DSc Dissertation, Interregional Academy of Personnel Management] [in Ukrainian].
- Hotsaliuk, A. A. (2018). *Zberezhenia tradytsii u suchasnomu ukrainskomu dekorativno-prykladnomu mystetstvi* [Preservation of traditions in modern Ukrainian decorative and applied art]. *Mizhnarodnyi visnyk. Kulturolohiia. Filolohiia. Muzykoznavstvo* [International journal: Culturology. Philology. Musicology], 2(11), 9-14 [in Ukrainian].
- Hotsaliuk, A. A. (2020). *Etnodyzain u dekorativno-prykladnomu mystetstvi kintsia XX — pochatku XXI stolittia* [Ethnic design in applied and decorative arts of the late 20th–early 21st century]. *Ukrainoznavstvo* [Ukrainian Studies], 1(74), 169-179 [in Ukrainian].
- Hula, Ye. P. (2020). *Suchasnyi hrafichniy dyzain: spetsyfika intehranoi pryrody tvorchosti* [Modern graphic design: the specifics of the integral nature of creativity]. *Art and Design*, 3, 25–33 [in Ukrainian].
- Kalashnyk, N. H. (2001). *Estetychni smaky: yikh vytoky i formuvannia* [Aesthetic tastes: their origins and formation]. Prosvita [in Ukrainian].
- Kara-Vasyliieva, T. (2020). *Dyzain-proekty myttsiv avanhardu v haluzi khudozhnoho tekstyliu i modeliuvannia odiahu* [Design-projects of Vanguard Artists in the Field of Art Textiles and Clothing Modeling]. In *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu* [Actual problems of modern design], International Scientific-practical Conference (pp. 27-29), Kyiv, Ukraine. Kyiv National University of Technology and Design. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15988/1/APSD2020_V1_P027-029.pdf [in Ukrainian].
- Krasnikova, V. V. (2018). *Poniattia, istoriia i styli dyzainu inter'ieru* [Concepts, history and styles of interior design]. *Molodyi vchenyi* [Young Scientist], 12(1), 22-26 [in Ukrainian].

- Levchenko, N. O. (2000). *Obrazni transformatsii v khudozhnii kulturi XX stolittia: estetychnyi analiz* [Image transformations in the artistic culture of the twentieth century: aesthetic analysis] [Doctoral Dissertation, Kyiv State University of Technology and Design] [in Ukrainian].
- Mykhailova, R. D., & Plysiuk, Yu. O. (2019). Ukrainski etnichni elementy v dyzaini suchasnoho hotelnoho interieru: vytoky ta osoblyvosti [Ukrainian ethnic elements in the design of modern hotel interiors: origins and features]. *Art and Design*, 4(08), 58-67. <http://dx.doi.org/10.30857/2617-0272.2019.4.5> [in Ukrainian].
- Orshanskyi, L. V. (2008). *Tradytsiinyi ukrainskyi ornament: metodyka navchannia* [Traditional Ukrainian ornament. Teaching methods]. RVV DDPU im. Ivana Franka [in Ukrainian].
- Osadchyi, V. V. (2017). Faktory vplyvu na rozvytok dyzainu yak nauky [Factors influencing the development of design as a science]. *Visnyk universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriya "Pedahohika i psykholohiia"* [Bulletin of Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology], 1(13), 38-44 [in Ukrainian].
- Polikha, L. Ya. (2014). Suchasni pidkhody do vyznachennia termina "styl" u dyzaini periodychnykh vydan [Modern approaches to the definition of the term "style" in the design of periodicals]. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky* [Scientific Notes of the Institute of Journalism], 56, 285-288 [in Ukrainian].
- Ryzhova, I. S. (2005). Dyzainerska diialnist: sutnist, struktura, mekhanizm, spriamovanist [Design activity: essence, structure, mechanism, direction]. *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii* [Humanities Bulletin of Zaporizhzhie State Engineering Academy], 22, 156-169 [in Ukrainian].
- Savchuk, I. V., & Kashuba, A. V. (2007). Dekorativno-uzhytkove mystetstvo yak chynnyk formuvannia estetychnykh smakiv suchasnoi molodi [Decorative and applied arts as a factor in the formation of aesthetic tastes of modern youth]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya: Pedahohika* [The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Pedagogy], 8, 19-25 [in Ukrainian].
- Timokhin, V. O., Shebek, N. M., Malik, T. V., Zhytkova, N. Yu., Shemsedinov, H. I., Chudutova, O. P., Myronenko, V. P., Bavykin, Ye. M., Shchurova, V. A., Suprunovych, Yu. O., Tretiak, Yu. V., & Ivanchenko, O. V. (2010). *Osnovy dyzainu arkhitekturnoho seredovyshcha* [Fundamentals of architectural environment design]. KNUBA [in Ukrainian].
- Tsyna, A. Yu. (2020, October 1–2). Dekorativno-uzhytkove mystetstvo yak symvolichnyi svit narodnoi tvorchosti [Decorative and applied art as a symbolic world of folk art]. In L. V. Orshanskyi & N. I. Kuzan (Eds.), *Narodne mystetstvo Boikivshchyny: istoriia ta suchasnist* [Folk art of Boykivshchyna: history and modernity], Proceedings of the II All-Ukrainian Scientific-practical Conference (pp. 152-158), Drohobych, Ukraine. RVV DDPU im. Ivana Franka [in Ukrainian].
- Zakharova, S. O. (2010). Dyzain yak kulturnyi fenomen: teoretyko-metodolohichni analiz [Design as a cultural phenomenon: theoretical and methodological analysis]. *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii* [Humanities Bulletin of Zaporizhzhie State Engineering Academy], 42, 80-88 [in Ukrainian].
- Zlatanov, Z. (2019, October 24–25). Istoriia rozvytku dekorativno-uzhytkovoho mystetstva v Ukraini [History of decorative and applied arts in Ukraine]. In *Naukova atrybutsiia tvoriv mystetstva, ekspertyza ta otsinka kulturnykh tsinnosti* [Scientific attribution of works of art, examination and evaluation of cultural values], Proceedings of the Scientific-practical Conference (pp. 43-47), Kyiv, Ukraine. National Academy of Culture and Arts Management [in Ukrainian].

UKRAINIAN DECORATIVE SKILLS IN AESTHETIC PRACTICES OF MODERN DESIGN

Alla Hotsaliuk

Kyiv National University of Culture and Arts

Abstract

The purpose of the article is to determine the features of Ukrainian decorative skills in the aesthetic practices of modern design. In particular, the article deals with the impact of innovative technologies on design practice. *Methods.* The author of the article, along with general scientific methods (analysis, synthesis, generalisation), applies a systematic analysis that makes it possible to holistically characterise the processes of transformation

of Ukrainian decorative skills in the aesthetic practices of modern design. *Results.* The article demonstrates that the realisation of the artistic and aesthetic needs of Ukrainians is successfully promoted by the activity of designers in the field of arts and crafts, which is immersed in folk and ethnographic sources. Important features of modern decorative applied art are simplicity and mobility, optimal use of space, and at the same time creating comfort. It is concluded that design is a multi-vector human activity aimed at creating and organising a person's life according to his taste, fashion, and vision that is exposed to external influences. Neo-traditionalism has influenced the aesthetic practices of modern design, which are implemented through a variety of artistic styles and trends, applying the latest technologies and materials. Ethnocultural evolution in interior design and household items has influenced the formation of artistic styles, movements and is in harmony with the processes of innovation in the technological sphere. Modern decorative applied art is characterised by a combination of modern innovative trends with traditional approaches. *The scientific novelty* is that for the first time, the issues of the impact of innovations on the development of design practices are studied.

Keywords: decorative skill; design; the identity of the nation; style; innovative progress; ethnocultural evolution; neo-traditionalism

Відомості про автора

Алла Гоцалюк, докторка філософських наук, професорка, Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133, ORCID iD: 0000-0002-2120-3232, e-mail: goz_pravo@ukr.net

Information about the author

Alla Hotsaliuk, DSc in Philosophy, Professor, Kyiv National University of Culture and Arts, 36 Ye. Konovaltsia St., Kyiv, 01133, Ukraine, ORCID iD: 0000-0002-2120-3232, e-mail: goz_pravo@ukr.net

